

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΝΟΜΟΤΕΧΝΙΚΗΣ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ
ΣΧΕΔΙΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ ΝΟΜΩΝ

ΕΚΘΕΣΗ ΣΤΟ ΣΧΕΔΙΟ ΝΟΜΟΥ

«Αναπτυξιακά, φορολογικά και θεσμικά κίνητρα για τις επιχειρήσεις του κατασκευαστικού τομέα και άλλες διατάξεις»

A. Εισαγωγή

Με το προς ψήφιση νομοσχέδιο επιχειρείται ανασυγκρότηση του κατασκευαστικού κλάδου προκειμένου να αντιμετωπιστούν σημαντικά θέματα που συνέχονται με την άρτια και αποτελεσματική κατασκευή υποδομών, την ευθύνη των οποίων φέρει η Πολιτεία. Προς επιδίωξη αυτού του σκοπού κρίθηκε αναγκαίο να αναδιοργανωθούν οι τεχνικές επιχειρήσεις, έτσι ώστε «με τη συγκρότηση, την οντότητα και τη φερεγγυότητά τους να είναι σε θέση να σχεδιάζουν και να κατασκευάζουν δημόσια έργα με ουσιαστικές ποιοτικές προδιαγραφές και αυστηρά χρονοδιαγράμματα» (Αιτιολογική έκθεση του Σχν, σελ. 10). Όπως επισημαίνεται «το σημαντικότερο από τα δομικά προβλήματα του κλάδου είναι ο κατακερματισμός του σε πολλές και συνήθως μικρού μεγέθους παραγωγικές μονάδες, οι οποίες δεν μπορούν να δημιουργήσουν οικονομίες κλίμακας, να εξορθολογίσουν την επιχειρηματική τους δράση και να σταθούν στο νέο επιχειρηματικό περιβάλλον που δημιουργείται στην αγορά της ΕΕ.» (σελ. 11 της Αιτιολογικής έκθεσης.) Ο κατακερματισμός αυτός δεν επιτρέπει την ανάληψη έργων με αυτοχρηματοδότηση ή συγχρηματοδότηση, την ανάπτυξη καινοτόμων δραστηριοτήτων, την τραπεζική δανειοδότησή τους κ.λ.π. Για τη διευκόλυνση της αναγκαίας επιχειρησιακής αναδιάρθρωσης του κατασκευαστικού κλάδου, το νομοσχέδιο θεσπίζει «αναπτυξιακά , φορολογικά και θεσμικά κίνητρα».

B. Ειδικές παρατηρήσεις.

Οι διατάξεις του νομοσχεδίου πρέπει να εξετασθούν σε συσχετισμό με τους κοινοτικούς κανόνες και πιο συγκεκριμένα με τις απαιτήσεις, αφενός του δικαιώματος εγκατάστασης και ελεύθερης παροχής υπηρεσιών και αφετέρου του ελεύθερου ανταγωνισμού.

1. Δικαίωμα εγκατάστασης και ελεύθερης παροχής υπηρεσιών.

Το δικαίωμα εγκατάστασης, σύμφωνα με το άρθρο 43 της Συνθήκης ΕΚ, συνεπάγεται την απαγόρευση των περιορισμών της ελευθερίας εγκαταστάσεως των υπηκόων ενός κράτους μέλους στην επικράτεια ενός άλλου κράτους μέλους. Η απαγόρευση αυτή εκτείνεται επίσης στους περιορισμούς για την ίδρυση πρακτορείων, υποκαταστημάτων ή θυγατρικών εταιρειών από τους υπηκόους ενός κράτους μέλους που είναι εγκατεστημένοι στην επικράτεια άλλου κράτους μέλους. Η ελευθερία εγκαταστάσεως περιλαμβάνει την ανάληψη και την άσκηση μη μισθωτών δραστηριοτήτων, καθώς και τη σύσταση και τη διαχείριση επιχειρήσεων, σύμφωνα με τις προϋποθέσεις που ορίζονται από τη νομοθεσία της χώρας εγκαταστάσεως για τους δικούς της υπηκόους.

Η ελεύθερη παροχή υπηρεσιών έχει ως συνέπεια, σύμφωνα με το άρθρο 49 ΣυνθΕΚ, την κατάργηση των περιορισμών στο εσωτερικό της Κοινότητας όσον αφορά τους υπηκόους των κρατών μελών που είναι εγκατεστημένοι σε κράτος της Κοινότητας άλλο από εκείνο του αποδέκτου της παροχής.

Αμφότερες οι ελευθερίες αυτές δύνανται να περιορισθούν, σύμφωνα με τα άρθρα 46 και 55 ΣυνθΕΚ, για λόγους προστασίας της δημόσια τάξης, της δημόσιας ασφάλειας και της δημόσιας υγείας. Η νομολογία ιδίως του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων γενίκευσε το πεδίο εφαρμογής των εξαιρετικών ρυθμίσεων, προσδιορίζοντας ταυτόχρονα της προϋποθέσεις κοινοτικής αποδοχής τους. Έτσι, για παράδειγμα, οι περιορισμοί στην ελεύθερη παροχή υπηρεσιών επιτρέπονται όταν δικαιολογούνται από λόγους αποκλειστικά γενικού συμφέροντος, υπό τον όρο ότι οι εν λόγω εξαιρετικές ρυθμίσεις δεν εισάγουν διακρίσεις, είναι οι πλέον κατάλληλες για την εκπλήρωση του επιδιωκόμενου στόχου και τηρούν τις απαιτήσεις της αρχής της αναλογικότητας. (Βλ. ενδεικτικά την απόφαση της 15.12.1995, υπόθεση C-415/95, *Bosman*, Συλλογή 1995, I-4921.) Για τη σχετική νομολογία βλ. *Π. Δ. Δαγτόγλου*, Ευρωπαϊκό Κοινοτικό Δίκαιο, II, 1998, *Χ. Ταγαρά*, Η ελεύθερη κυκλοφορία εμπορευμάτων, προσώπων, υπηρεσιών, κεφαλαίων στην Ευρωπαϊκή Ένωση, εκδ. Α.Ν. Σάκκουλα, 1999.)

Οι προαναφερθείσες δύο θεμελιώδεις ελευθερίες προσέλαβαν νέα δυναμική με την έκδοση οδηγιών εναρμόνισης των σχετικών εθνικών ρυθμίσεων, με αποτέλεσμα να διαμορφωθεί μια κοινή αντίληψη και στον τομέα των δημοσίων αγορών. (Βλ. ευρύτερα, *Γ. Παπαστάμκου*, Κοινοτικός Οικονομικός Χώρος. Ευρωπαϊκές πολιτικές, εκδ. Α.Ν.Σάκκουλα, β' αναθεωρημένη έκδοση, 2000, *Κ. Στεφάνου*, Ευρωπαϊκή ολοκλήρωση, τόμος Γ', Πολιτικές και Δυναμική της Ολοκλήρωσης, 4^η αναθεωρημένη έκδοση, 1999). Η ταυτόχρονη πραγματοποίηση της ελευθερίας εγκαταστάσεως και της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών, όσον αφορά τις συμβάσεις δημοσίων έργων, έγινε αρχικώς με την οδηγία 71/305/ΕΟΚ, η οποία ενσωματώθηκε τελικά στην οδηγία 93/37/ΕΟΚ. Με τις οδηγίες αυτές καταργήθηκαν όχι μόνο οι υφιστάμενοι περιορισμοί στον τομέα των συμβάσεων δημοσίων έργων, αλλά και συντονί-

σθηκαν οι εθνικές διαδικασίες ως προς τη σύναψη των συμβάσεων αυτών. Η ελληνική νομοθεσία προσαρμόστηκε προς τις διατάξεις της οδηγίας 93/37/ΕΟΚ, όπως μεταγενέστερα τροποποιήθηκε και συμπληρώθηκε, με το υπ' αριθμ. 334/2000 Προεδρικό Διάταγμα.

Δεδομένου του δεσμευτικού χαρακτήρα των οδηγιών (άρθρο 249 Συν-θεΚ, βλ. σχετικά *Ν. Σκανδάμη*, Ευρωπαϊκό Δίκαιο, εκδ. Α.Ν. Σάκκουλα, 1997, σελ. 437 επ., Π. Ι. Κανελλόπουλου, Το Δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, εκδ. Α.Ν.Σάκκουλα, 1999, σελ. 196 επ., Α.Α. Φατούρου, Α. Δ. Πλιάκου, Κεφάλαια Ευρωπαϊκού Κοινοτικού Δικαίου, εκδ. Α.Ν. Σάκκουλα, 2001, σελ. 128 επ.), το ζήτημα του εναρμονισμού του νομοσχεδίου με τις κοινοτικές διατάξεις τίθεται πρωταρχικά σε σχέση με την οδηγία 93/37/ΕΟΚ, οι κοινές διατάξεις της οποίας είναι ειδικές και λεπτομερείς. Οι διατάξεις αυτές έχουν άλλωστε επανειλημμένα ερμηνευτεί από τη νομολογία του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, με αποτέλεσμα το «Ευρωπαϊκό δίκαιο δημοσίων έργων» να είναι αρκούντως σαφές.

Σύμφωνα με το άρθρο 29 παρ.1 της οδηγίας 93/39/ΕΟΚ, «τα κράτη μέλη τα οποία έχουν επισήμως καταλόγους αναγνωρισμένων εργοληπτών οφείλουν να τους προσαρμόσουν στις διατάξεις των άρθρων 24 στοιχεία α) έως δ) και των άρθρων 25,26 και 27.» Το άρθρο 24 αναφέρεται στους λόγους αποκλεισμού ενός εργολήπτη από ένα διαγωνισμό (πτώχευση, επαγγελματικό παράπτωμα κ.λ.π.), το άρθρο 25 στη δυνατότητα της διοίκησης να καλούν κάθε εργολήπτη «να αποδείξει την εγγραφή του στο επαγγελματικό μητρώο υπό τους όρους που προβλέπονται στη νομοθεσία της χώρας όπου είναι εγκατεστημένος», το άρθρο 26 στον τρόπο απόδειξης της χρηματοδοτικής και οικονομικής ικανότητας του εργολήπτη και το άρθρο 27 στον τρόπο απόδειξης των τεχνικών ικανοτήτων του εργολήπτη.

Όπως τόνισε το Δικαστήριο η απarıθμηση, από την οδηγία, των δικαιολογητικών που μπορούν να απαιτηθούν από τις εθνικές αναθέτουσες αρχές για την απόδειξη της φερεγγυότητας, της χρηματοδοτικής, οικονομικής και τεχνικής ικανότητας των εργοληπτών είναι περιοριστική. Ωστόσο, οι εν λόγω αρχές διατηρούν το δικαίωμα να ζητούν την προσκόμιση άλλων αποδεικτικών στοιχείων, υπό την προϋπόθεση να είναι κατάλληλα για τον επιδιωκόμενο σκοπό. (Βλ. τις αποφάσεις του ΔΕΚ της 10^{ης} Φεβρουαρίου 1982, υπόθεση 76/81, *Transporoute*, Συλλογή 1982, σελ. 417 και ΤΗΣ 9^{ης} Ιουλίου 1987, υποθέσεις 27/86 έως 29/86, *Bellini*, Συλλογή 1987, σελ. 3347.) Καθίσταται σαφές ότι «η κατά τον τρόπο αυτό προβλεπόμενη εναρμόνιση των επισήμων καταλόγων αναγνωρισμένων εργοληπτών είναι περιορισμένης εκτάσεως, δεδομένου ότι αφορά μόνον τα δικαιολογητικά που αποδεικνύουν την οικονομική και χρηματοδοτική ικανότητα και τις τεχνικές ικανότητες των εργοληπτών, αλλά όχι τα κριτήρια κατατάξεως των εργοληπτών». (Προτάσεις του Γενικού Εισαγγελέα *Gulmann* στην απόφαση του ΔΕΚ της 14^{ης} Απριλίου 1994, *Ballast Nedam*, υπόθεση C-382/92, Συλλογή 1994, σελ. I-1289, ο οποίος παραπέμπει στην απόφαση του ΔΕΚ της 9^{ης} Ιουλίου 1987,

όπ., παρ.). Στην απόφαση Bellini το Δικαστήριο θεώρησε ότι οι αναθέτουσες αρχές είναι υποχρεωμένες να δέχονται ως επαρκείς την οικονομική και χρηματοδοτική ικανότητα των εργοληπτών για τα έργα που αντιστοιχούν στην κατάταξη του στον επίσημο κατάλογο της χώρας προελεύσεως, μόνον εφόσον η κατάταξη αυτή στηρίζεται σε ισοδύναμα κριτήρια αναφορικά με το επίπεδο της απαιτούμενης ικανότητας. (Βλ. και τη διάταξη του άρθρου 29 παρ.3 της οδηγίας η οποία χαρακτηρίζει την εγγραφή στους επίσημους καταλόγους ως τεκμήριο καταλληλότητας για έργα που αντιστοιχούν στην κατάταξη ενός εργολήπτη.)

Με την επιφύλαξη τήρησης των προϋποθέσεων αυτών, τα κράτη μέλη διατηρούν την αρμοδιότητα προσδιορισμού των όρων εγγραφής στους επίσημους καταλόγους, όπως άλλωστε εμμέσως πλην σαφώς απορρέει από το άρθρο 25 της οδηγίας, καθώς και τη συστηματική ερμηνεία των άρθρων 24 έως 29. (Βλ. επίσης την απόφαση του ΔΕΚ της 9ης Ιουλίου 1997.)

Υπό το φώς όλων των προαναφερθέντων, ο τρόπος συντάξεως του άρθρου 4 του νομοσχεδίου που αναφέρεται στο «μητρώο εργοληπτικών επιχειρήσεων (ΜΕΕΠ) και επανάκριση εργοληπτικών επιχειρήσεων», δεν φαίνεται να δημιουργεί προβλήματα συμβατότητας με τις κοινοτικές διατάξεις, πολύ περισσότερο που τυχόν ερμηνευτικές δυσχέρειες σχετικά με το νομικό καθεστώς των εργοληπτών των άλλων κρατών μελών αντιμετωπίζονται στη βάση του ΠΔ 334/2000, η νομική ισχύς του οποίου είναι υπέρτερη, επειδή προσαρμόζει την ελληνική νομοθεσία προς την οδηγία 93/37/ΕΟΚ.

Αντίθετα, ζήτημα φαίνεται ίσως να δημιουργείται με τη νομολογία του Δικαστηρίου που αφορά την περίπτωση διεκδίκησης ενός δημοσίου έργου από ένα φυσικό ή νομικό πρόσωπο το οποίο δεν έχει την πρόθεση ή τα μέσα να εκτελέσει το ίδιο τα έργα, αλλά προτίθεται να τα εκτελέσει μέσω πρακτορείων ή υποκαταστημάτων ή απευθύνεται σε εξωτερικούς τεχνικούς ή τεχνικές υπηρεσίες ή ακόμα σε κοινοπραξίες εργοληπτών οποιασδήποτε νομικής μορφής. Κατά το Δικαστήριο, την ανάθεση συμβάσεων δημοσίων έργων μπορεί να διεκδικήσει και ένα τέτοιο πρόσωπο, υπό τον όρο ότι αποδεικνύει ότι όντως βρίσκονται στη διάθεσή του τα μέσα που είναι αναγκαία για την εκτέλεση των συμβάσεων. (Απόφαση της 14^{ης} Απριλίου 1994, ό., π. και απόφαση της 18^{ης} Δεκεμβρίου 1997, υπόθεση C-5/97, Ballast Nedam, Συλλογή 1997, I-7549). Παρ' όλες τις σχετικές επιφυλάξεις που διατύπωσαν στις προτάσεις τους οι Γενικοί Εισαγγελείς, το Δικαστήριο διατήρησε αυτή τη θέση, καίτοι αναγνώρισε ότι «πάντως, αυτή η προσφυγή σε αποδεικτικά στοιχεία τρίτων δεν μπορεί να γίνει άνευ όρων.». Εναπόκειται στην αναθέτουσα αρχή να χωρήσει στον έλεγχο της ικανότητας των ενδιαφερομένων, σύμφωνα με τα απαριθμούμενα κριτήρια. «Έτσι, οσάκις μια εταιρία επικαλείται, προκειμένου να αποδείξει τις τεχνικές, χρηματοδοτικές και οικονομικές ικανότητές της για να γίνει δεκτή σε διαδικασία υποβολής προσφορών, τις ικανότητες οργανισμών ή επιχειρήσεων προς τις οποίες συνδέεται με άμεσους ή έμμεσους δεσμούς, ανεξάρτητα από τη νομική φύση τους, οφείλει να απο-

δεικνύει ότι όντως βρίσκονται στη διάθεσή της τα μέσα των εν λόγω οργανισμών ή επιχειρήσεων που δεν της ανήκουν και που είναι αναγκαία για την εκτέλεση της συμβάσεως» (Απόφαση της 2ας Δεκεμβρίου 1999, υπόθεση C-176/98, *Holst Italia*, Συλλογή 1999, σελ. I-8607.)

2. Κανόνες ανταγωνισμού.

ι) Γενικές παρατηρήσεις

Με το νομοσχέδιο παρέχονται «αναπτυξιακά, φορολογικά και θεσμικά κίνητρα για τις επιχειρήσεις του κατασκευαστικού τομέα». Το ζήτημα που τίθεται εν προκειμένω είναι αν τα κίνητρα αυτά συνιστούν κρατικές ενισχύσεις κατά την έννοια του άρθρου 87 παρ.1 ΣυνθΕΚ. Σύμφωνα με το άρθρο, αυτό «ενισχύσεις που χορηγούνται υπό οποιαδήποτε μορφή από τα κράτη ή με κρατικούς πόρους και που νοθεύουν ή απειλούν να νοθεύσουν τον ανταγωνισμό δια της ευνοϊκής μεταχειρίσεως ορισμένων επιχειρήσεων ή ορισμένων κλάδων παραγωγής είναι ασυμβίβαστες με την κοινή αγορά, κατά το μέτρο που επηρεάζουν τις μεταξύ κρατών μελών συναλλαγές, εκτός αν η παρούσα Συνθήκη ορίζει άλλως.» Η Συνθήκη ορίζει άλλως, μεταξύ άλλων, για τις ενισχύσεις που χορηγούνται για την προώθηση της οικονομικής ανάπτυξης περιοχών, στις οποίες το βιοτικό επίπεδο είναι ασυνήθως χαμηλό ή στις οποίες επικρατεί σοβαρή υποαπασχόληση, καθώς και για εκείνες που αποβλέπουν στην προώθηση της ανάπτυξης ορισμένων οικονομικών δραστηριοτήτων ή οικονομικών περιοχών, εφόσον δεν αλλοιώνουν τους όρους των συναλλαγών κατά τρόπο που θα αντέκειτο προς το κοινό συμφέρον. (Άρθρο 87 παρ. 3, στοιχεία α και γ ΣυνθΕΚ.)

Ο αποτελεσματικός έλεγχος των κρατικών ενισχύσεων αποτελεί σημαντική προτεραιότητα για την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Όπως προκύπτει από την έβδομη έκθεσή της για τις κρατικές ενισχύσεις (COM-1999, 148 τελικό της 30.3.1999), κατά τη διάρκεια της περιόδου 1995-1997, τα 15 κράτη μέλη διέθεταν ετησίως κρατικές ενισχύσεις ύψους 95 δις. Ευρώ, κατά μέσον όρο, στους τομείς της μεταποιητικής βιομηχανίας, της γεωργίας, της αλιείας, του άνθρακα, των μεταφορών και των χρηματοοικονομικών υπηρεσιών. Οι περιφερειακοί στόχοι, έτσι όπως προσδιορίζονται στο άρθρο 87 παρ. 3 στοιχεία α) και γ) ΣυνθΕΚ, αποτέλεσαν τη βάση για το 57% των ενισχύσεων στη μεταποιητική βιομηχανία, ενώ οι οριζόντιοι στόχοι (έρευνα και ανάπτυξη, περιβάλλον, ΜΜΕ, εμπόριο, εξοικονόμηση ενέργειας) και οι τομεακοί στόχοι (ιδίως ναυπηγική βιομηχανία και σιδηρουργία) καλύπτουν το 31% και το 12% αντιστοίχως. Αν και η έκθεση σημειώνει την πτωτική τάση των ενισχύσεων, ωστόσο υπογραμμίζει την ανάγκη περαιτέρω ελέγχου, προκειμένου να ενισχυθεί η ανταγωνιστικότητα της Κοινότητας στις παγκόσμιες αγορές και να αξιοποιηθούν όλα τα οφέλη της ενιαίας αγοράς και της οικονομικής και νομισματικής ένωσης.

ii) Ειδικές παρατηρήσεις.

Με το άρθρο 7 του νομοσχεδίου χορηγούνται «φορολογικά και αναπτυξιακά κίνητρα εργοληπτικών επιχειρήσεων εγγεγραμμένων στο ΜΕΕΠ».

Όπως προκύπτει από πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, η έννοια της ενίσχυσεως περιλαμβάνει όχι μόνο θετικές παροχές, όπως είναι οι επιδοτήσεις, αλλά και τις παρεμβάσεις εκείνες οι οποίες, ανεξαρτήτως μορφής, ελαφρύνουν τις επιβαρύνσεις που κανονικώς βαρύνουν του προϋπολογισμό μιας επιχειρήσεως και οι οποίες, κατά συνέπεια, χωρίς να είναι επιδοτήσεις υπό τη στενή έννοια του όρου, είναι της ίδιας φύσεως ή έχουν τα ίδια αποτελέσματα. Έτσι, ένα μέτρο με το οποίο οι δημόσιες αρχές χορηγούν σε ορισμένες επιχειρήσεις φορολογική απαλλαγή, η οποία, μολονότι δεν συνεπάγεται μεταφορά πόρων του κράτους, θέτει τους δικαιούχους σε οικονομική κατάσταση περισσότερο ευνοϊκή απ' ό,τι οι λοιποί φορολογούμενοι, συνιστά κρατική ενίσχυση κατά την έννοια του άρθρου 87 παρ. 1 ΣυνθΕΚ. (Βλ. ενδεικτικά, την απόφαση του ΔΕΚ της 15^{ης} Μαρτίου 1994, υπόθεση C-387/92, Banco Exterior de Espana, Συλλογή 1994, σελ. I-877.)

Αντίθετα, δεν θεωρείται κρατική ενίσχυση η λήψη μέτρων γενικού φορολογικού χαρακτήρα, κατά το μέτρο που δεν στοχεύει να ενισχύσει μια συγκεκριμένη επιχείρηση ή ένα κλάδο παραγωγής. Με άλλα λόγια, δεν αποτελεί κρατική ενίσχυση το μέτρο που εντάσσεται στο πλαίσιο ενός γενικού συστήματος, φορολογικού ή κοινωνικού χαρακτήρα, για παράδειγμα, και δικαιολογείται από τη φύση ή την οικονομία του συστήματος. (Απόφαση της 2ας Ιουλίου 1974, υπόθεση 173/73, Ιταλία κατά Επιτροπής, Συλλογή 1974, σελ. 351.) Όπως πρόσφατα τόνισε το Δικαστήριο, το γεγονός ότι ένα κράτος μέλος επιδιώκει να επιτύχει την προσέγγιση, μέσω μονομερών μέτρων, των όρων ανταγωνισμού κάποιου οικονομικού τομέα προς αυτούς που επικρατούν σε άλλα κράτη μέλη, δεν μπορεί να αφαιρέσει από τα μέτρα αυτά τον χαρακτήρα ενισχύσεως. (Απόφαση της 19^{ης} Μαΐου 1999, υπόθεση 6/97, Ιταλική Δημοκρατία κατά Επιτροπής, Συλλογή 1999, σελ. I-2981.) Στο πλαίσιο αυτό, πρέπει να εξετάζεται, αν το επίμαχο μέτρο συνεπάγεται αρνητικά αποτελέσματα επί των ανταγωνιστών των δικαιούχων, δηλαδή αυτών που, όντας εγκατεστημένοι σε άλλα κράτη μέλη, ασκούν τις ίδιες δραστηριότητες.

Με βάση τα δεδομένα αυτά, τα χαρακτηριστικά των κινήτρων που χορηγεί το προς ψήφιση νομοσχέδιο οδηγούν στην άποψη ότι πρόκειται για κρατικές ενισχύσεις. Το συμπέρασμα αυτό ενισχύεται από το γεγονός ότι τα κίνητρα αυτά εντάσσονται στον αναπτυξιακό νόμο 2601/98. Πράγματι, όπως προκύπτει από την 28^η έκθεση της Επιτροπής επί της πολιτικής ανταγωνισμού (1998), «η Επιτροπή αποφάσισε να εγκρίνει τον ελληνικό νόμο περί περιφερειακής ανάπτυξης, στον οποίο προβλέπονται οι διάφοροι τύποι και η ένταση των περιφερειακών ενισχύσεων που είναι δυνατό να χορηγούνται στις επιχειρήσεις, ανάλογα με τη ζώνη στην οποία εδρεύει η εκάστοτε επιχείρηση. Η Επιτροπή ενέκρινε την εφαρμογή του εν λόγω νόμου, αφού συνεπέ-

ρανε ότι οι διατάξεις του συνάδουν με τις κατευθυντήριες γραμμές για τις κρατικές ενισχύσεις περιφερειακού χαρακτήρα.» (σελ. 250).

Αν κίνητρα του νομοσχεδίου είναι η κρατική ενίσχυση τότε η Ελληνική Κυβέρνηση έχει υποχρέωση να το κοινοποιήσει στην Επιτροπή, σύμφωνα με το άρθρο 88 παρ. 3 ΣυνθΕΚ, κατά το οποίο « Η Επιτροπή ενημερώνεται εγκαίρως περί των σχεδίων που αποβλέπουν να θεσπίσουν ή να τροποποιήσουν τις ενισχύσεις, ώστε να δύναται να υποβάλει τις παρατηρήσεις της. Αν κρίνει ότι σχέδιο ενισχύσεως δεν συμβιβάζεται με την κοινή αγορά, κατά το άρθρο 87, κινεί αμελλητί τη διαδικασία που προβλέπεται από την προηγούμενη παράγραφο. Το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος δεν δύναται να εφαρμόσει τα σχεδιαζόμενα μέτρα, πριν η Επιτροπή καταλήξει σε τελική απόφαση.»

Αθήνα, 9 Ιουλίου 2001

Ο εισηγητής επιστημονικός συνεργάτης
Αστέρης Πλιάκος
 Αναπλ. Καθηγητής Οικονομικού Παν/μίου Αθηνών

Ο προϊστάμενος του Τμήματος
 Στέλιος Ν. Κουσσούλης
 Επίκ. Καθηγητής Νομικής Παν/μίου Αθηνών

Ο προϊστάμενος της Διεύθυνσης
 Αντώνης Μ. Παντελής
 Καθηγητής Νομικής Παν/μίου Αθηνών

Για το Επιστημονικό Συμβούλιο
 Καθηγητής Κώστας Μαυριάς